

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГО «ХАРКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ АСОЦІАЦІЇ
СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»

40 років відновлення кафедри ортопедичної стоматології Харківського національного медичного університету

ПИТАННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

*Збірник наукових праць
Випуск 15*

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ»,
ПРИСВЯЧЕНІЙ 40-РІЧЧЮ ВІДНОВЛЕННЯ КАФЕДРИ ОР-
ТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІО-
НАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
Харків, 6-7 грудня 2019 р.**

Харків
2019

УДК 616.31 (081/082)

ББК 56.6

П 35

Редакційна колегія: проф. Є.М. Рябоконт (відповідальний редактор), ас. Б.Г. Бурцев (відповідальний секретар.), проф. С.М. Григоров, проф. Г.Ф. Катурова, проф. Р.С. Назарян, доц. В.В. Ніконов, проф. Г.П. Рузін, проф. І.І. Соколова, проф. І.В. Янішен

Рецензенти: професор А.В. Самойленко – зав. каф. терапевтичної стоматології ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»; професор В.І. Гризодуб – зав. каф. ортопедичної стоматології № 1 Харківської медичної академії післядипломної освіти МОЗ України.

П 35 **Питання експериментальної та клінічної стоматології:** Зб. науч. праць. – Вип. 15. /Редкол.: Є.М. Рябоконт (відп. ред.) та ін.; МОЗ України, Харк. нац. мед. ун-т. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2019. – 204 с. ISBN 978-617-7738-67-0

Затверджений та рекомендований до видання Вченою радою Харківського національного медичного університету (протокол № 10 від 21.11.2019 р.)

Збірка наукових праць присвячена 40-річчю відновленню кафедри ортопедичної стоматології Харківського національного медичного університету. У ній представлені матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасні проблеми ортопедичної стоматології», присвяченій 40-річчю відновлення кафедри ортопедичної стоматології Харківського національного медичного університету (6-7 грудня 2019 р.). Збірка включає результати наукових досліджень по актуальним проблемам стоматології. У випуск включені праці фахівців, які виконані на кафедрах стоматологічного профілю та суміжних дисциплін медичних ВНЗ і установ післядипломної освіти лікарів, а також в практичній охороні здоров'я. У них відбиті експериментальні, теоретичні і клінічні питання сучасної стоматології.

Автори виражають подяку за допомогу в публікації збірки ГО «Харківське обласне відділення Асоціації стоматологів України» (Президент – професор Є.М. Рябоконт)

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 11,86. Тир. 300 прим. Зам. 688-19.
Видавець та виготовлювач ФОП Бровін О.В.
61022, м. Харків, вул. Трінклера, 2, корп.1, к.19. Т. (057) 758-01-08, (066) 822-71-30
Свідоцтво про внесення суб'єкта до Державного реєстру
видавців та виготовників видавничої продукції серія ДК 3587 від 23.09.09 р.

СТИЛЬ®
ИЗДАТ
ТИПОГРАФІЯ
www.stil-izdat.com

ISBN 978-617-7738-67-0

УДК 616.31 (081/082)
ББК 56.6

© Харківський національний медичний університет
© ГО «Харківське обласне відділення Асоціації стоматологів України»

functional disorders associated with the deterioration of the posterior teeth health accompanies aesthetic problems of anterior dentition we observe the loss statistical significance of gender in this problem, because posterior teeth play an important role in the physiological and psychological health of patients as well as anterior ones.

УДК 616.314.14+616.314.28]-008.8-07-08

Возний О.В, Романюк В.Н., Павлов С.В.

ДІАГНОСТИКА РОТОВОЇ РІДИНИ ПРИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ТКАНИН ПАРОДОНТУ ТА ДЕФЕКТАМИ ЗУБНИХ РЯДІВ

Запорізький державний медичний університет, Україна romanjuk.v@ukr.net

Актуальність. За даними ВООЗ, частковою відсутністю зубів страждає до 75% населення в різних регіонах світу. Причиною адентій в більшості випадків являється генералізований пародонт, що вважається одним із найпоширеніших захворювань в світі, з поширеністю 15-20% [1, 2]. Наявні методи більш детальної оцінки протезів та їх впливу на тканини пародонту (ЕМГ, доплерографія, реографія, полярографія, функціональні проби) являються напрямком роботи наукових досліджень та не дозволяють використовувати їх у практичній сфері.

Визначення рівня біологічних маркерів запальних процесів в ротовій рідині, є неінвазивним, легко доступними та економічно вигідними методом, що дозволяє оцінити стан протезного ложа при плануванні імплантологічного лікування та оцінці ефективності проведеної ортопедичної реабілітації, що можуть використовуватись в практичній сфері. Деякими клінічними дослідженнями було показано, що деякі види біомаркерів ротової рідини пов'язані як із захворюваннями зубо-щелепної системи так і з системними захворюваннями [3]. ММП-8 є основною колагеназою при пародонтиті; крім того, від 90 до 95% колагенолітичної активності в ясенній рідині походить від ММП-8, в даний час вважається одним з найбільш перспективних біомаркерів для діагностики пародонтиту в ротовій рідині [4,5]. Лактоферин (Lf) - поліфункціональний білок із сімейства трансферинів. В сучасній практиці Lf використовується в якості органоспецифічного маркера активації патологічного процесу з метою діагностики та прогнозування перебігу захворювань слизової і пародонту. [6,7]. Антимікробний пептид Кателіцидин (LL-37) локалізований в нейтрофілах, шкірі, слизових, а також в ротовій рідині.

Матеріали і методи дослідження. Для проведення дослідження відібрано 80 пацієнтів. Серед них 20 здорових пацієнтів склали контрольну групу та 60 основну із захворюваннями тканин пародонту. Серед них 20 пацієнтів з I ступенем важкості, 20 пацієнтів з II ступенем важкості, 20 пацієнтів з III ступенем важкості пародонтиту та дефектами зубних рядів. Постановка діагнозу ґрунтувалась на даних, отриманих від скарг пацієнта, анамнезу життя, анамнезу захворювання, а також даних об'єктивного обстеження (основних та додаткових методів). Проведено вимір глибини пародонтальних карманів, визначення індексів SBI та ОНІ-S.

В ротовій рідині за допомогою методу імуноферментного аналізу визначали показники таких біомаркерів: MMP-8, кателіцидину, лактоферину.

Результати. Дані представлені у вигляді $M \pm \sigma$, де M – середнє значення, σ – середньоквадратичне відхилення.

Показники MMP-8 в ротовій рідині підвищувались в прямій залежності від ступеню тяжкості пародонтиту. При I ступеню важкості пародонтиту показники MMP-8 збільшувались в 3 рази в порівнянні з контрольною групою ($0,223 \pm 0,09 \text{ ng/ml}$). Показники при II та III ступеню важкості збільшувались в 4 та 7 разів відповідно. Відповідно збільшенню рівня MMP-8, збільшувалась кровоточивість ясен (SBI) та погіршувалась гігієна порожнини рота (ОHI-S).

Показники Кателіцидину (LL-37) визначались в зворотній залежності від MMP-8, тобто зменшувались відповідно тяжкості пародонтиту. При I ступеню важкості пародонтиту показники LL-37 зменшувались в 2 рази в порівнянні з контрольною групою ($4,34 \pm 1,36 \text{ ng/ml}$). Показники при II та III ступеню важкості зменшувались в 5 та 12 разів відповідно. При зменшенні рівня LL-37, збільшувалась кровоточивість ясен (SBI) та погіршувалась гігієна порожнини рота (ОHI-S). Показники лактоферину (Lf) збільшувались в прямій залежності від ступеню тяжкості захворювань пародонту. При I ступеню важкості пародонтиту показники Lf збільшувались в 2 рази в порівнянні з контрольною групою ($15,6 \pm 6,4 \text{ ng/ml}$). Показники при II та III ступеню важкості збільшувались в 5 та 8 разів відповідно. При збільшенні рівня Lf, збільшувалась кровоточивість ясен (SBI) та погіршувалась гігієна порожнини рота (ОHI-S). Між показниками Lf та MMP-8 спостерігається пряма кореляційна залежність $r = 0,32$ ($P < 0,05$). Між показниками Lf та LL-37 виявлена зворотна кореляційна залежність $r = -0,34$ ($P < 0,05$).

Висновок. Визначення рівня біологічних маркерів ротової рідини являється перспективним діагностичним методом, не потребує спеціальної підготовки від лікаря-стоматолога, є малоінвазивною методикою, та дозволить оцінити саме поточний стан тканин протезного ложа, що дозволить раціонально спланувати вид ортопедичної реабілітації стоматологічних хворих та контролювати процеси адаптації. Перспективи подальших досліджень полягають у створенні науково-обґрунтованого протоколу використання молекулярно-біохімічних маркерів при імплантологічній та ортопедичній реабілітації стоматологічних хворих.

Література: 1. Pihlstrom BL, Michalowicz BS, Johnson NW. Periodontal diseases. *Lancet* 2005;366:1809–20. 2. Kassebaum NJ, Bernabe E, Dahiya M, et al. Global burden of severe periodontitis in 1990–2010: a systematic review and meta-regression. *J Dent Res* 2014;93:1045–53. 3. Rathnayake N, Akerman S, Klinge B, et al. Salivary biomarkers for detection of systemic diseases. *PLoS One* 2013;8:e61356. [PMC free article] [PubMed] 4. Franco C, Patricia HR, Timo S, et al. Matrix metalloproteinases as regulators of periodontal inflammation. *Int J Mol Sci* 2017;18:pii: E440. 5. Rangbulla V, Nirola A, Gupta M, et al. Salivary IgA, interleukin-1beta and MMP-8 as salivary biomarkers in chronic periodontitis patients. *Chin J Dent Res* 2017;20:43–51. 6. Steintraesser L. Host defense peptide s and their antimicrobial immunomodulatory duality // *Immunobiology*. — 2010; doi:10.1016/j.imbio. 7. Innovative study on lactoferrin in periodontal disease / L. E. C. Rivera, A. P. Ramos, S. M. Cabrera // *Revista Odontologica Mexicana*. – 2011. – Vol. 15, № 4. – P. 231–237).

Vozny A.V., Romaniuk V. N., Pavlov S. V.

DIAGNOSTICS OF THE ORAL LIQUID OF REHABILITATION OF PATIENTS WITH DISEASES OF FABRICS OF THE PARODONT AND DEFECTS OF TOOTH ALIGNMENTS

Zaporizhia state medical university, Zaporizhia, Ukraine romanjuk.v@ukr.net

Introduction. According to WHO data, partial from lack of teeth about 75% of the population in different regions of the world suffer. Adentia in most cases is the reason generalized parodont that is considered one of the most widespread diseases in the world, with prevalence of 15-20% [1, 2]. MMP-8 is the main collagenase at a periodontal disease; Besides, from 90 to 95% kolagenolitic activities in gums liquids come from MMP-8, now it is considered one of the most perspective biomarkers for diagnosis of a periodontal disease in oral liquid [4.5]. Lf is multifunctional protein from family transferins. In modern practice of Lf it is used as an organospecific marker of activation of pathological process for the purpose of diagnostics and forecasting of a course of diseases mucous and the parodont. [6.7]. Antimicrobial Cathelicidin peptide (LL 37) is localized in neutrophils, skin, mucous and also in oral liquid.

Materials and methods of a research. Diagnosis was based on the data obtained from complaints of the patient, the anamnesis of life, the anamnesis of a disease and also data of objective inspection (the main and additional methods). Measurement of depth of parodontalny pockets, definition of the SBI indexes and OHI-S is taken. In oral liquid defined indicators of such biomarkers by a method of the immunofermental analysis: To MMP 8, cathelicidin, lactoferrin.

Results of investigation. MMP-8 indicators in oral liquid raised in direct dependence on severity of a periodontal disease. At and severity of a periodontal disease indicators of MMP-8 increased by 3 times in comparison with control group ($0.223 \pm 0.09 \text{ ng/ml}$). Indicators to Cathelicidin (LL-37) were defined in inverse relation from MMP-8, that is decreased according to weight of a periodontal disease. At and severity of a periodontal disease indicators of LL-37 decreased twice in comparison with control group ($4.34 \pm 1.36 \text{ ng/ml}$). At and severity of a periodontal disease indicators of Lf increased twice in comparison with control group ($15.6 \pm 6.4 \text{ ng/ml}$). Between to indicators of Lf and MMP-8 the direct correlation dependence of $r = 0.32$ is observed ($P < 0.05$). Between indicators of Lf and LL-37 the inverse correlation relation of $r = - 0.34$ is found ($P < 0.05$).

Conclusion. Determination of level of biological markers of oral liquid is a perspective diagnostic method, does not demand special preparation from the dentist, is to a low-invasive technique, and will allow to estimate current state of fabrics of a prosthetic bed that will allow to plan rationally a type of orthopedic rehabilitation of dental patients and to control adaptation processes. Prospects of further researches consist in creation evidence-based the protocol of use molecular of biochemical markers at implantology and orthopedic rehabilitation of dental patients.

ЗМІСТ

Беляєв Е.В., Філімонов В.Ю., Філімонова С.О. Визначення потреби та об'єму ортодонтичної допомоги при комплексній реабілітації осіб молодого віку з адентіями	3
Богдан І.М., Богдан О.М. Ультразвукова дефектоскопія незнімних металокерамічних конструкцій	4
Бойчук М.М., Костенко С.Б. Порівняльна характеристика хірургічних методів корекції ясенного краю при протезуванні ортопедичними конструкціями	7
Бойчук Ю.М., Бойчук М. М. Формування зенітів ясенного краю ортопедичних конструкцій з опорою на внутрішньокісткові дентальні імплантанти в естетично значимій зоні.....	9
Бокоч А.В. Клінічне обґрунтування використання трансфер – шаблону у фронтальній ділянці при фіксації суцільнокерамічних конструкцій.....	11
Боян А.М., Гризодуб В.І., Безсонов В.І. Протезування беззубих щелеп при вираженій атрофії альвеолярних відростків, у хворих з симптомами м'язово-суглобової дисфункції скронево-нижньощелепного суглоба	13
Брайко Н.М., Ткаченко І.М., Марченко І.Я., Лемешко А.В., Назаренко З.Ю., Коваленко В.В. Герметизуючі властивості адгезивних систем.	16
Буткалюк І.Д, Беляєв Е.В. Визначення стійкості до дії біологічної рідини, що імітує слину людини, нового вітчизняного матеріалу для фіксації покривних протезів на імплантатах та його аналогів.....	18
Водоріз Я.Ю., Ткаченко І.М., Тончева К.Д. Оцінка якості життя у пацієнтів із потребою у комбінованому лікуванні зубів бічної і фронтальної групи	20
Возний О.В, Романюк В.Н., Павлов С.В. Діагностика ротової рідини при реабілітації пацієнтів із захворюваннями тканин пародонту та дефектами зубних рядів	24
Воропаєва Л.В., Крючко А.И. Лечение пародонтита у пожилых пациентов на фоне сахарного диабета с дефицитом витамина Д.....	27
Гасюк П.А., Воробець А.Б., Росоловська С.О., Радчук В.Б. Застосування одонтогліфічних та одонтометричних характеристик коронок перших верхніх молярів в клініці ортопедичної стоматології в залежності від статі пацієнта.....	31
Гасюк П.А., Краснокутський О.А., Воробець А.Б. Сучасний погляд на корекцію патологічного рубцювання в клініці естетичної стоматології.....	33
Геник Б.Л., Ожоган З.Р. Оцінка стану протезного ложа хворих на акантолітичну міхурницю з повною відсутністю зубів.....	35
Герман С.А. Сучасне розуміння і варіанти визначення положення центрального співвідношення в стоматології.....	37
Гордієнко С.А., Ніконов А.Ю., Бреславець Н.М., Варв'янський П.Ю. Ускладнення пародонту та їх усунення при протезуванні незнімними конструкціями протезів стоматологічних хворих з супутніми захворюваннями	39
Гризодуб В.І., Іваніщенко Л.О., Пилипенко Т.І. Порівняння якості фіксації незнімних зубних протезів за традиційним способом фіксації з новим способом фіксації.....	42
Гризодуб В.І., Сторожев В.А., Бадалов Р.М., Коваленко Г.А. Сучасні аспекти в навчанні лікарів - курсантів на клінічних базах.	44
Гуньовський Я.Р., Гуньовська Р.П. Методологія оцінки статичної тріщиностійкості полімерних матеріалів для базисів знімних протезів.....	45
Дерев'янченко Н. В. Інноваційні підходи на практичних заняттях з латинської мови та медичної термінології зі студентами, які навчаються за спеціальністю «стоматологія»	47
Дмитрієва А.А., Бобровська Н.П. Характеристика фізичних властивостей слинних каменів.....	49
Дюдіна І.Л., Янішен І.В., Сідорова О.В. Результати клінічної апробації запропонованого метода захисту опорних зубів під незнімні конструкції протезів.	50
Дячук К.Г. Оцінка якості металевої основи та базисів бюгельних протезів.....	52